

ROTTERDAMIST PÖFFini

Eurooplaste jaoks algab filmifestivalide aasta jaanuarikuisest Rotterdamist ja lõpeb detsembrikuise PÖFFiga. Rotterdamis võib näha eksperimentaalseid töid. Veebruarikuises Berliinis võistlevad filmid, mis aasta jooksul tulevad suurtesse kinodesse. Maikuine Cannes paneb pähe krooni ja korjab kuulsamaid nimesid. Tänavu toimub see festival 60. korda. Juulikuine Karlovy Vary koondab noori filmihuvilisi. Septembrikuine Veneetsia valib suvel valminuid. PÖFFi eelis on see, et ta saab filmiaasta kokku võtta. Sellepärast ta detsembrisse jäigi.

Euroopa Liidu 27 riigis toimub rohkem kui 250 filmifestivali. Igal aastal näidatakse neil 45 000 filmi, mida vaatab kokku 5,4 miljonit vaatajat.

Kaks festivali kolmest tegutsevad kauem kui kümme aastat. (Esimene PÖFF toimus 1996.) Üle viieteistkümne aasta tegutseb neist pool. Enne 1970. aastat toimus Euroopas vaid viis festivali.

Kõik tähtsamad festivalid tegutsevad üle kümne aasta. Kolm festivali neljast kasutavad harilikke kommertskinosid, kuid pooled näitavad filme ka kultuurikeskustes, ülikoolides, kinobussides ja mujal. Neli Prantsuse ja üks Kreeka festival näitab filme ka vanglas. Suured festivalid kasutavad kaheksat või enamat kino.

Suured festivalid korjavad keskmiselt 65 000 vaatajat, keskmised 20 000 ja väikesed 10 000. Viimase viie aastaga on vaatajate arv kasvanud keskmiselt 19 protsenti. PÖFF oma 48 000-ga läheneb suurtele.

Suurtel festivalidel näidatakse keskmiselt 300 filmi, keskmistel 205 ja väikestel 100.

Proffe tuleb suurtele festivalidele 1000, keskmistele üle 300 ja väikestele 150. Ajakirjanikke külastab suuri festivale 200, keskmisi 70 ja väikesi 30. Need on muudugi keskmised arvud, hiidfestivalidel (Cannes, Berliin) on need tuhandetes.

Suurtel festivalidel ostab 60 protsenti külastajatest pileti, keskmistel 55 ja väikestel 48 protsenti.

Üks kolmest suurest festivalist ja üks kolmest keskmisest festivalist organiseerib tänapäeval ka filmituru, kuhu tuleb kohale paarist tosinast kuni mitmesaja ostjani ja levitajani – keskmiselt 120.

Mida väiksemad festivalid, seda suurem osa langeb lühifilmidele. Suurte festivalide eeskavast langeb täispikkadele mängufilmidele kolmandik.

Just festivalidel avastavad teised festivalikorraldajad uusi filme. On ka märgatud, et nimelt festivalidelt saab iga kolmas mängufilm tõuke kommertsleviks ja neljast näidatud filmist kolm pakuvad huvi teistele festivalidele. Lühifilmide kohta on arvud väiksemad, kuid ikkagi olulised: üks film viiest läheb kommertsturule ja kolme filmi kohta viiest tunnevad huvi teised festivalid.

Ning lõpuks: filmifestivalid kujundavad publikut ja järelikult ka tulevast filmiturgu. Festivalivõrk toimib lõppkokkuvõttes alternatiivse filmilevi võrguna.

Berliin on läbi ja Cannes on ees. Eestist käis Berliinis tööreisil üle 30 kineasti, pluss kümnekond filmiüliõpilast.

Ligi 15 eesti kineasti läheb Cannes'i. Sest kui sind seal ei nähta, pole sind olemaski... Cannes on nagu vanaema sünnipäev, kus tuleb olla kohal.

JAAN RUUS